

## บทที่ ๓

### ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การสร้างกลยุทธ์ระบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการจัดการขยะของชุมชน” เป็นการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะของประชาชน ในเขตพื้นที่จังหวัดน่าน 2) เพื่อสร้างกลยุทธ์ระบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการจัดการขยะของประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดน่าน โดยผู้วิจัยได้ออกแบบระเบียบวิธีวิจัย ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

#### วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยได้จำแนกกระบวนการดำเนินการวิจัยออกเป็น ๒ ระยะ ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

**ระยะที่ ๑** ศึกษาสภาพปัญหาพฤติกรรม และการบริหารการจัดการขยะของชุมชน มีขั้นตอนดังนี้

๑. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลพื้นฐาน บริบททั่วไปด้านการจัดการขยะของชุมชน
๒. วางแผนกำหนดระยะเวลาในการทำวิจัยก่อนการสำรวจ ปัญหาพฤติกรรม และการบริหารการจัดการขยะของชุมชน
๓. เตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ในการดำเนินการประชุมร่วมกับผู้ให้ข้อมูลหลักในการสร้างความเข้าใจ และเก็บข้อมูลสภาพปัญหา พฤติกรรม และการบริหารการจัดการขยะของคนในชุมชน

#### วิธีการดำเนินงาน

๑. ประชุมวางแผนร่วมกัน โดยอาศัยการมีส่วนร่วม ระหว่าง นักวิจัย/ผู้นำชุมชน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และนักวิชาการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง/ ผู้นำทางศาสนา/ ผู้นำสถานศึกษา/ ผู้แทนประชาชนในชุมชน/ผู้ประกอบการรับซื้อของเก่าหรือธุรกิจรีไซเคิลในชุมชน หน่วยงานสนับสนุน ทั้งภาครัฐและเอกชน ในลักษณะเวทีเสวนาโต๊ะกลม ในแต่ละเขตพื้นที่
๒. เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการลงพื้นที่ สำรวจข้อมูล สัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ จากเอกสารรายงานที่เกี่ยวข้อง
๓. เก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรม และการบริหารการจัดการขยะของชุมชน เพื่อทำการคืนข้อมูล

**ระยะที่ ๒** เพื่อสร้างกลยุทธ์ระบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการจัดการขยะของชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดน่าน

๑. จัดสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อร่วมกันสร้างกลยุทธ์ระบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการจัดการขยะของชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดน่าน

## ๒. จัดทำรูปเล่มรายงานฉบับสมบูรณ์ และนำเสนอในเวทีวิชาการ

### วิธีการดำเนินงาน

๑. สันทนากลุ่ม เพื่อนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นในประเด็นปัญหาพฤติกรรม และการบริหารจัดการจัดการขยะของชุมชน

๒. สังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรม และการบริหารจัดการจัดการขยะของชุมชน

๓. ร่วมกันนำเสนอประเด็นเพื่อสร้างกลยุทธ์ระบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการจัดการขยะของชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดน่าน

๔. ออกแบบและสร้างสร้างกลยุทธ์ระบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการจัดการขยะของชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดน่าน

๕. ทดสอบการใช้สร้างกลยุทธ์ระบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการจัดการขยะของชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดน่าน

๖. ประเมินเครื่องมือการสร้างกลยุทธ์ระบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการจัดการขยะของชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดน่าน

## ผู้ให้ข้อมูลหลัก

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และนักวิชาการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง/ ผู้นำทางด้านศาสนา/ ผู้นำสถานศึกษา/ ผู้แทนประชาชนในชุมชน/ ผู้ประกอบการรับซื้อของเก่าหรือธุรกิจรีไซเคิลในชุมชน หน่วยงานสนับสนุน ทั้งภาครัฐและเอกชน ในลักษณะเวทีเสวนาโต๊ะกลม ในแต่ละเขตพื้นที่

การสุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักใช้วิธีให้ผู้เชี่ยวชาญระบุ (Expert Choice Sampling) จากศึกษาบริบททั่วไปของในแต่ละพื้นที่ในเขตพื้นที่จังหวัดน่าน

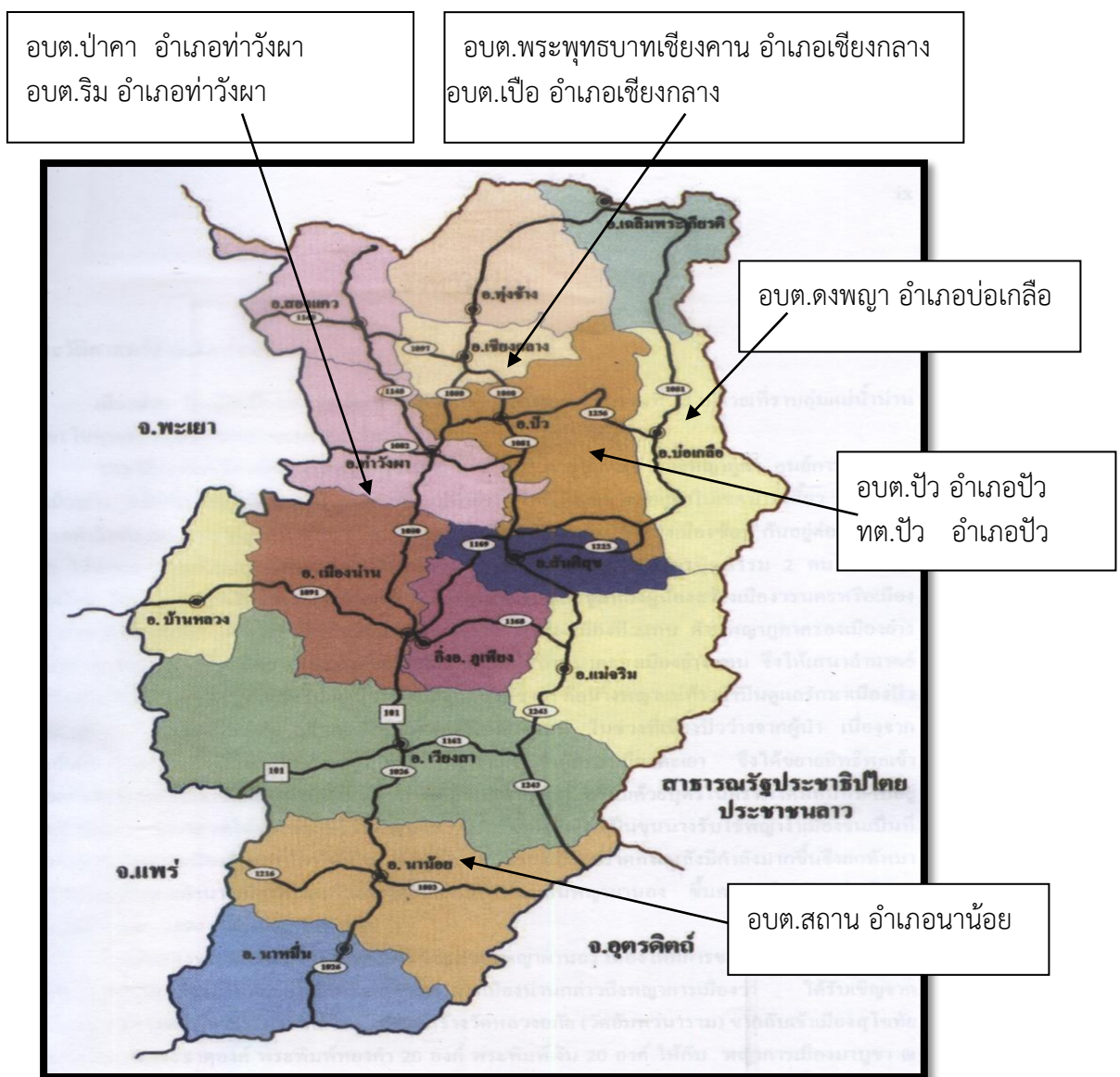
## ขอบเขตพื้นที่ในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตพื้นที่ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ประชาชนจำนวน 12 พื้นที่ ได้แก่ ๘ พื้นที่ในเขตจังหวัดน่าน และอีก ๔ พื้นที่ ในจังหวัดลำพูน ลำปาง เชียงราย และอุตรดิตถ์ ดังต่อไปนี้

- อบต.ป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน
- อบต.ริม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน
- อบต.พระพุทธบาทเขียงคาน อำเภอเขียงกลาง จังหวัดน่าน
- อบต.เปือ อำเภอเขียงกลาง จังหวัดน่าน
- อบต.สถาน อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน
- อบต.ดงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน
- อบต.ปัว อำเภอปัว จังหวัดน่าน
- ทต.ปัว อำเภอปัว จังหวัดน่าน
- ทต.บ้านแป้น อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

- อบต.หนองแรด อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
- อบต.หัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง
- อบต. ม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรดิตถ์

เหตุผลของการเลือกพื้นที่จังหวัดน่าน เนื่องจากเป็นจังหวัดต้นแบบในการบริหารจัดการขยะ และเหตุผลในการศึกษาอีก ๔ พื้นที่ ในจังหวัด ลำพูน ลำปาง เชียงราย และอุดรดิตถ์ เนื่องจากเป็นพื้นที่ขยายผลที่จะต่อยอดการศึกษา และเป็นพื้นที่ที่จะนำผลการศึกษาไปดำเนินการวางแผนบริหารจัดการขยะอย่างเป็นรูปธรรมต่อไปตามความต้องการของชุมชน โดยขอบเขตพื้นที่ชุมชนในการศึกษาของจังหวัดน่าน ดังแผนภาพที่ ๒



ภาพที่ ๓.๑ แผนที่จังหวัดน่าน

รายละเอียดขอบเขตพื้นที่นอกเหนือจากในจังหวัดน่าน ประกอบด้วย

๑. เทศบาลตำบลบ้านแป้น อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
๒. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแรด อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
๓. องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง
๔. องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี

### เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

๑. การสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นสภาพปัญหา และพฤติกรรมการจัดการขยะ ของคนในชุมชน
๒. การสนทนากลุ่ม ในประเด็น การบริหารการจัดการขยะของชุมชน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพได้แก่แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และประเด็นการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. ศึกษาเอกสารรายงานผลการวิจัย แนวคิดเกี่ยวข้องในการวิจัยในครั้งนี้
๒. ออกแบบโครงสร้างของคำถาม โดยจัดทำเป็น แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบชี้แนะ และประเด็นการสนทนากลุ่ม
๓. นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และประเด็นการสนทนากลุ่มมาให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความถูกต้องเชิงเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
๔. นำข้อคิดเห็นของเครื่องมือดังกล่าวไปดำเนินการปรับปรุงอีกครั้งก่อนนำเครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ ไปลงภาคสนามต่อไป

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามวิธีดำเนินการวิจัย จำนวน ๒ระยะ ดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น

### การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอเสนอตามรูปแบบการวิจัยดังนี้ ดังนี้

๑. สังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดสนทนากลุ่ม โดยการบรรยายเชิงพรรณนา
๒. การสร้างสร้างกลยุทธ์ระบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการจัดการขยะของชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดน่าน เก็บข้อมูลจากการจัดเวทีประชาคม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาโดยการถอดเทปบันทึกเสียง เรียบเรียง และนำเสนอเป็น กลยุทธ์ระบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการจัดการขยะของชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดน่าน